

Pháp luật và phát triển

MPP5-L3

Tổng quan về các lý thuyết của luật học

- Thuyết diễn giải quy phạm => biện luận
- Thuyết đề xuất quy phạm
- Thuyết quy nạp
- Thuyết khái quát hóa, xây dựng chế định
- Thuyết xây dựng các định nghĩa
- Thuyết về các nguyên tắc của luật chuyên ngành

Chức năng của pháp luật

- Các chức năng xã hội chung:
 - Định chuẩn ứng xử, tạo ra thói quen
 - Làm cho hành xử của người khác có thể dự báo trước được
 - Xác lập nghĩa vụ và quyền của các cá thể
 - Tạo nên giá trị, liên kết nhóm
- Chức năng gắn với chính sách của nhà nước

12/11/2012

MPP5-L2

2

Nội dung thảo luận

- Các lý thuyết nghiên cứu luật học
- Mối quan hệ giữa pháp luật và kinh tế
 - Quan niệm của Marx
 - Quan niệm của Weber
 - Từ góc nhìn Kinh tế & Luật (Law and Economics)
- WGI 1996-2012
 - Tương tác giữa pháp luật, chế độ pháp quyền và phát triển
- Thảo luận Pistor & Wellons (1998): Vai trò của pháp luật và các thiết chế pháp lý trong sự phát triển của Châu Á 1960-1995
 - Tình huống: Pháp luật Trung Quốc và VN sau 2000

Nhìn nhận vĩ mô

- Marx:
 - Nhà nước và pháp luật tương ứng với chế độ sở hữu về tư liệu sản xuất => pháp luật là thượng tầng phản ánh quan hệ sở hữu
- Weber:
 - Nhà nước và pháp luật hiệu quả => làm cho can thiệp của nhà nước vào đời sống kinh tế trở nên dự báo trước được => hạn chế cai trị tùy tiện => bảo đảm tự do sở hữu, tự do kế hoạch và tiệm cận công lý => pháp luật là hạ tầng đảm bảo cho kinh tế phát triển

Weber: Đặc trưng của “pháp luật hiệu quả”

- Có tính khái quát cao
- Có khả năng áp dụng chung cho toàn xã hội
- Có hiệu lực bắt buộc phải tuân thủ đối với mọi chủ thể
- Có hệ thống công chức chuyên nghiệp và quan liêu thừa hành

Du nhập pháp luật Phương Tây vào Châu Á (Đông Á)

- 1889 HP quân chủ lập hiến Nhật Bản => du nhập dân luật và thương luật Phương Tây
- Ảnh hưởng của dân luật Nhật Bản tới Hàn Quốc và Đài Loan
- Trung Quốc 1925 => BLDS 5 quyển 1931
- Du nhập pháp luật ở Việt Nam thời thuộc Pháp (1883, 1931, 1936-39)
- Tổng quan về hai hệ thống pháp luật dân sự và án lệ và ảnh hưởng của chúng ở Châu Á
 - Dân luật: Nhật Bản, Hàn Quốc, Đài Loan, Trung Quốc, VN, Indonesia
 - Án lệ: Hongkong, Singapore, Malaysia, Philippines, Ấn Độ
- Thảo luận Pistor & Wellons (1998): Vai trò của pháp luật và các thiết chế pháp lý trong sự phát triển của Châu Á 1960-1995
 - Tình huống nghiên cứu thêm: Pháp luật Trung Quốc và VN sau 2000

Nhìn nhận từ góc độ vi mô

- Thuyết vị lợi và luật
- Thuyết hiệu quả, cân bằng và luật
 - Ví dụ: Luật đình công, luật thuế
- Thuyết về chi phí giao dịch và luật
 - Ví dụ: Luật công ty, Luật hợp đồng, Luật tài sản
- Lý thuyết trò chơi và luật
 - Ví dụ: Giải quyết tranh chấp
- Hàng hóa công và luật
 - Ví dụ: Luật Bảo vệ môi trường, Luật SHTT
- Hiệu ứng mạng và luật
 - Ví dụ: Pháp luật liên quan đến thương hiệu, tiêu chuẩn, quy chuẩn
- Thông tin bất cân xứng và luật
 - Ví dụ: Luật bảo hiểm, chứng khoán
- Kinh tế học thể chế và luật
 - Ví dụ: thể chế cạnh tranh, chứng khoán, đăng ký thông tin

Vấn đề: Đo lường hiệu lực và chất lượng pháp luật phục vụ phát triển

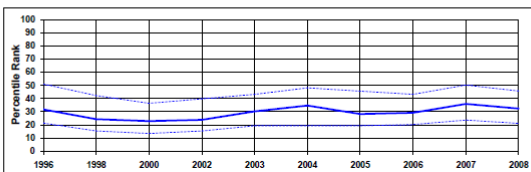
- Đo lường chất lượng văn bản pháp luật dựa trên quy phạm
 - cố gắng của OECD đo lường chất lượng văn bản (regulatory quality)
 - Các tiêu chí của Luật ban hành VBQPPL 2008
 - [WGI 1996-2011](#)
 - PCI (VCCI), PAPI
- Đo lường qua khảo sát thể chế cạnh tranh/thay thế (nhìn nhận pháp luật như một thể chế xã hội)
 - Luật pháp như một thể chế (xây dựng, vận hành, thay đổi)
 - Luôn cạnh tranh với các thể chế khác (phi chính thức, thể chế nước ngoài)
 - Điều tra của WB, UNDP => [WB: Đánh giá môi trường kinh doanh hàng năm](#)
- WJP: 16 công cụ đo lường chất lượng nền pháp quyền
 - www.worldjusticeproject.org => Tình hình Việt Nam 2010

OECD: Các yêu cầu cho văn bản pháp luật tốt

-
- Phục vụ các mục tiêu chính xác, rõ ràng đã ấn định trước;
 - Có cơ sở pháp luật, thực tiễn chắc chắn;
 - Mang lại lợi ích nhiều hơn là chi phí, có tính tới tác động phân bổ trên toàn xã hội, các yếu tố kinh tế, xã hội và môi trường;
 - Giảm thiểu chi phí và tác động lệch lạc tới thị trường;
 - Khuyến khích cạnh tranh, thông qua khuyến khích thị trường và các phương pháp tiếp cận dựa trên cơ sở mục tiêu đã định;
 - Rõ ràng, đơn giản, thiết thực đối với người sử dụng,
 - Phù hợp, tương thích với các chính sách, pháp luật khác;
 - Tương tích ở mức độ tối đa đối với các nguyên tắc về khuyến khích cạnh tranh, thương mại trong pháp luật quốc gia và các điều ước quốc tế

Governance Matters 2009 *Measuring the Quality of*
Worldwide Governance Indicators, 1996-2008

VIETNAM, 1996-2008
Aggregate Indicator: Regulatory Quality

Individual Indicators used to construct Regulatory Quality

Code	Source	Website	1996	1998	2000	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
ADB	African Development Bank Country Policy and Institutional Assessments	http://www.afdb.org	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
AID	Asian Development Bank Country Policy and Institutional Assessments	http://www.adb.org	NP	NP	NP	NP	NP	NP	0.55	0.55	0.55	0.55
BPS	Business Enterprise Environment Survey	http://www.worldbank.org/eca/governance	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
BTI	Belgium Transformation Index	http://www.belgiumtransformationindex.be	--	--	0.25	0.25	0.45	0.45	0.45	0.45	0.53	0.53
ORI	Global Insight Global Risk Service	http://www.globalinsight.com	0.76	0.78	0.72	0.73	0.73	0.83	0.90	0.87	0.90	0.89
EBR	European Bank for Reconstruction & Development Transition Report	http://www.ebrd.com	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
EIU	Economist Intelligence Unit	http://www.eiu.com	0.40	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45	0.45
GD	Global Corporate Intelligence Area Dynamics	http://www.globalcorporateintelligence.com	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0.50
GCI	World Economic Forum Global Competitiveness Survey	http://www.weforum.org	0.39	0.48	0.39	0.44	0.51	0.48	0.41	0.40	0.46	0.47
HER	Heritage Foundation Index of Economic Freedom	http://www.heritage.org	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30	0.30
IFD	IFAD Rural Sector Performance Assessments	http://www.ifad.org	--	--	--	--	--	0.60	0.67	0.67	0.67	0.60
IPD	Institutional Profiles Database	http://www.cpiu.in	--	--	--	--	--	--	0.34	0.34	0.34	0.34
MG	Meridian International Group City Area Dynamics	http://www.meridianinternational.com	--	--	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	0.33	--
PIA	World Bank Country Policy and Institutional Assessments	http://www.worldbank.org	NP	NP	NP	NP	NP	NP	0.50	0.50	0.50	0.50
PRS	Political Risk Services International Country Risk Guide	http://www.prsgroup.com	0.45	0.42	0.55	0.59	0.55	0.68	0.68	0.73	0.73	0.64
WCI	Institute for management & development World Competitiveness Yearbook	http://www.wci.ch	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
WMO	Global Insight Business Conditions and Risk Indicators	http://www.globalinsight.com	--	0.38	0.38	0.38	0.44	0.45	0.44	0.44	0.50	0.50

VIETNAM

Comparison between 2011,2006,2002 (top-bottom order)

